

MARKO RUKAVINA

URBANA OBNOVA – URBANA REGENERACIJA DONJEGA GRADA, GORNJEGA GRADA I KAPTOLA / POVIJESNE URBANE CJELINE GRADA ZAGREBA

TIHOMIR JUKIĆ, ANA MRĐA, KRISTINA PERKOV

URBAN RENEWAL – URBAN REGENERATION OF THE LOWER TOWN, UPPER TOWN AND KAPTOL / HISTORIC URBAN ENSEMBLES IN THE CITY OF ZAGREB

TIHOMIR JUKIĆ, ANA MRĐA, KRISTINA PERKOV

A systematic revitalization of cultural and historic ensembles has been noticeably absent in modern Croatia. Some activities in cities have been carried out in an *ad hoc* manner without a systematic approach and appropriate methodology, legal framework or spatial planning and other documentation. The situation that arose after the earthquake in Zagreb on March 22, 2020 should give impetus to do what should have been done a few decades ago, namely to launch a systematic professional and scientifically based restoration of the protected historic ensemble of the City of Zagreb as well as of other cities in Croatia. This publication was conceived as a contribution to this goal as well as a contribution to repairing the consequences of the earthquake in Zagreb. It is expected to provide the answers to numerous questions that accompany the process of urban revitalization. The publication consists of three main chapters that give a general introduction to the modern process of urban revitalization, offer illustrative examples of transformation and urban revitalization of European cities and suggest useful guidelines for initiating and implementing the urban revitalization process of the City of Zagreb.

Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Zagreb, 2020.

Str. 97, ilustrirano, 5 poglavlja, prilozi
[30/21 cm, kolor, meki uvez, hrvatski]

Specijalistički tekstovi: Sanja Gasparović, Irena Đokić,
Jana Vukić

Urednik: Tihomir Jukić

Recenzenti: Srećko Pegan, Bojan Baletić

Lektura: Zlata Santrić

Grafičko oblikovanje i prijelom: Filip Ivančević

Tisak i uvez: ITG, Zagreb

ISBN 978-953-8042-63-8

CIP 001079152

Publikacija *Urbana obnova – Urbana regeneracija donjega grada, gornjega grada i kaptola / Povijesne urbane cjeline Grada Zagreba* grupe autora prof. dr.sc. Tihomira Jukića, doc. dr.sc. Ane Mrđe i asist. Kristine Perkov s Katedre za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu Arhitektonskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu objavljena je 2020. godine. Integralni tekst publikacije dopunjuju i tekstovi iz specijalističkih područja: *Urbana obnova i građani – važnost participacije* doc. dr.sc. Jane Vukić s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i *Načela financiranja urbane obnove* dr.sc. Irene Đokić, regionalne koordinatorice projekta Shema urbane regeneracije (projekt Europske banke za obnovu i razvoj), te *Uloga zelene infrastrukture u urbanoj obnovi* izv.prof. dr.sc. Sanje Gasparović s Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, koji dodatno naglašavaju interdisciplinarni karakter problematike.

Publikacija je strukturirana od uvoda, tri glavna poglavlja, zaključnih razmatranja i priloga.

Unutar prvoga poglavlja autori donose određenje temeljnih pojmova urbane obnove uz pojmovnik na engleskom i njemačkom jeziku, pojašnjavaju razloge pokretanja i način provođenja urbane obnove, prikazuju opća polazišta, ciljeve, aktere i modele te organizacijsku shemu urbane obnove, uz osvrt na principe održivosti i nedostatnu nacionalnu zakonsku regulativu.

U drugome dijelu / poglavlju prepoznati su i navedeni brojni suvremeni modeli urbane preobrazbe i obnove europskih gradova s kraja 20. i početka 21. stoljeća, uz detaljniji prikaz urbane obnove Pariza, Berlina i Barcelone; obnove gradskih središta Beča i Ljubljane, dva primjera rekonstrukcije gradova nakon razaranja na primjeru Rotterdama i L'Aquile, te primjeri prostornih obuhvata urbane preobrazbe odabranih europskih gradova.

U trećem poglavlju autori se usmjeravaju na Grad Zagreb te ističu potrebu žurnoga pokretanje procesa urbane obnove kao posljedice višegodišnjeg zanemarivanja potrebe sustavne obnove povijesne jezgre grada i oštećenja od potresa 22. ožujka 2020. Autori nadalje ističu potrebu izrade interdisciplinarnog projekta urbane obnove, potrebu osnivanja institucije ili zavoda za obnovu, navode potrebu određenja prostornog obuhvata, važnost određivanja prioriteta i etapnosti, potrebu provedbe specijalističkih istraživanja (konzervatorskih, socioloških, ekonomskih i dr.), kratko se osvrću na raniju prostorno-plansku dokumentaciju (PUP iz 1979. i 1989. godine) i problematiziraju dva moguća modela urbane obnove (idealni i realni) – sve kao preduvjet stručno i znanstveno utemeljene urbane obnove Donjega i Gornjega grada, odnosno zaštićene Povijesne urbane cjeline Grada Zagreba.

U prilogima autori donose popis stručnih podloga koje je potrebno izraditi kao polazište za

izradu projekta urbane obnove Grada Zagreba te definiraju njihove razine i opseg.

Sustavna obnova kulturno-povijesnih cjelina – gradskih središta – u suvremenom je razdoblju u Hrvatskoj izostala. Pojedine se aktivnosti u gradovima provode *ad hoc*, tj. od slučaja do slučaja, bez odgovarajućega sustavnog pristupa i odgovarajuće metodologije, odgovarajućega zakonskog okvira te odgovarajuće prostornoplanske i druge dokumentacije. Upravo situacija nastala nakon potresa u Zagrebu 22. ožujka 2020. trebala bi dati poticaj da se učini ono što je trebalo prije nekoliko desetljeća, tj. započeti sustavnu stručnu i znanstveno utemeljenu obnovu zaštićene povijesne cjeline grada – gradskog središta Zagreba, ali i drugih gradova u Hrvatskoj temeljenu na suvremenim međunarodnim principima planiranja i zaštite kulturnoga naslijeđa.

Kao prilog tome, a i kao doprinos saniranju posljedica potresa u Zagrebu, priređen je – prema riječima samih autora – i tekst ove publikacije koji bi trebao dati odgovore na brojna pitanja što prate proces urbane obnove. Publikacija je namijenjena arhitektima i urbanistima, ali i svim ostalim strukama i dionicima koji bi trebali biti uključeni u interdisciplinarni proces urbane obnove grada u cilju stvaranja platforme i polazišta za zajednički rad. Publikacija predstavlja doprinos kao jedno od polazišta za stvaranje novoga zakonodavnog i organizacijskog okvira za dugogodišnji proces obnove koji je pred nama.